

Vejbro 1945

Ja sådan så her ud i 1945. Det er min Mor Fru Elly Foustad der står sammen med min farfar Jens Chr. Foustad der var den første Foustad på stedet. Far og mor + mig resten af familien fulgte så efter i oktober 1946.

Som man kan se på billedet løb Illerup å ganske tæt på huset. Jeg har fået fortalt at en tidligere beboer havde anbragt en ruse under broen. Den var forsynet med en svingbar vinge, således at han oppe fra verandaen kunne sidde og dirigere (via et snoretræk) vingen så han spærrede hele åløbet. Han var jo kun lodsejer til den ene side, så han måtte kun spærre til midten.

Dengang som nu fandtes der både fiskeripoliti og sladderhanke, så hvis der kom nysgerrige kunne han lige hive vingen på plads igen.

Vi havde en gammel robåd den gang, og vi brugte at sejle den op under broen og fortøje den der. Så lå den i fred for evt. stormvejr.

10 år senere begyndte det så – snakken om engene der kunne blive til god landbrugsjord. Hedeselskabet blev koblet på, og snart lå der en afvandingsplan klar. Far var en fremskridtets mand så han var fyr og flamme, ligesom alle lodsejerne jo var.

Så i 1956 gik det i gang. Der blev gravet et nyt åløb og der blev drænet og bygget pumpehus med kanal og hvad dertil hører. Der måtte fældes et par træer for at give plads til at asfaltere vejen forbi huset.

Det bedste der skete ved dette projekt var de fund der blev gjort og de udgravninger de medførte. Men indtil videre gik det jo udmærket. Bønderne såede og høstede på de nyindvundne marker. Så han havde jo nok ret ham der Enrico Dalgas, når han sagde: hvad udad tabes skal indad vindes.

Glæden blev dog kun kort. Tørvejorden sank vistnok sammen efter den var blevet drænet og snart var markerne ligeså ubrugelige som før afvandingen.

Det var så hvad det var. Langt værre var det at Mossø begyndte at æde sig indad. Den fine badestrand som egnens unge og børn havde boltret sig på gennem mange år forsvandt lige så langsomt. Åen leverede ikke mere det fine sand, som ellers aflejrerede sig langs stranden. Men det gik jo langsomt og Far oplevede ikke helt hvor galt det gik. Han døde i 1964.

Men mor begyndte at blive betænkelig, så hun henvendte sig til Skanderborg Kommune og bad om hjælp.

Der kom en sagkyndig (sagde han) ud og forklarede at det kunne kommunen ikke hjælpe med, og det blev hun nødt til at finde sig i. Vi måtte ikke bremse naturen.

Men der fortsatte jo med at komme storme og isvintre der gnavede voldsomt af stranden, så noget måtte der gøres.

Mor aftalte så med en Vognmand i Illerup at han skulle købe marksten op hos bønderne og levere dem nede hos hende. Han bakkede så langt ind han kunne, og derfra transportererede min mor og min søster, stenene det sidste stykke hen hvor de skulle ligge. Det foregik med håndkraft og en trillebør.

Man selv kigge på de sten der ligger der nu, og så lige tænke på, at det var den gamle kone der havde lagt dem der – egenhændigt.

Jeg tør ikke tænke på hvor huset havde været i dag, hvis ikke hun havde gjort det dengang.

Hvis nogen skulle tvivle på min beretning, så er her syn for sagen Dette selskab sidder på stranden **udenfor** det enlige træ der står tilbage. Det står der nu og det stod der dengang – men stranden er væk.

Men det her er ikke engang det værste. Den fine strandbred og den fine sandbund er væk. Der er mudder på bunden nu.

I de glade fordums dage hvor ungdom og børn boltrede dig i vandet, sejlede far og mig hvert forår ud og slog en pæl i der hvor det flade vand ophørte og bunden begyndte at skråne.

Pælen havde 2 formål 1) vi kunne sejle ud og fortøje båden og så bade fra den 2) forældre og/eller andre voksne, kunne fra en siddeplads på stranden, holde øje med om deres børn vovede sig for langt ud. De måtte ikke komme længere end til pælen.
Nu er der ingen der gider gå mere end 5 m. ud.

Det var et stort tab for Mossø da Illerup å blev flyttet. Stranden ved Vejbro forsvandt og til gengæld sander Alken vig efterhånden til.

Og står jeg på broen og kigger ned i det nuværende åløb, så ser jeg kun noget grumset vand; mens jeg mindes det klare rene vand der strømmede gennem den gamle Illerup å.

Nuvel, man kan ikke skrue tiden tilbage. Men måske kan man forhindre andre ulykker i at ske.

Jeg vil lige berette om Mors sidste ønsker for stedet Vejbro, hvor hun levede de sidste 60 år af hendes liv. I de sidste år, hvor hun var blevet noget konfus, var hun ofte i sindet tilbage til den tid hvor badegæsterne kom og der altid var liv og glade dage på stranden om sommeren. Og om vinteren hvis søen var islagt og der var skøjteføre.

Så sagde hun altid: Det skulle hele verden have lov til at se. Og så kiggede hun på mig og sagde.
Det må du sørge for Rudolf.!

Derfor blev jeg lykkelig da Skov og Naturstyrelsen valgte at benytte deres forkøbsret. Jeg blev overrasket fordi det, så vidt mig bekendt er første gang siden 1977 de har gjort det.
Men nu vil der blive adgang for alverden, og måske blive givet noget orientering om området dernede.

Derfor bekymrede det mig lidt, da jeg læste om hvordan Alken Borgerforening lægger så hårdt ud med jolleklub og forskellige tiltag. Jeg overreagerer sikkert for jeg har ikke noget imod at Alkenborgerne benytter sig af den frie adgang – ligesom jeg har tænkt mig at gøre.

Det må bare ikke få karakter af noget ejerskab, der kan få turister til at køre forbi uden at nyde den smukke natur det jo er. Alken borgere har præcis samme ret som jeg og alle andre har til at færdes i området. Hverken mere eller mindre.

Jeg ser jo hver sommer de store turistbusser køre forbi dernede. Antagelig med pensionister på udflugt.

Med parkering i haven og toilet i udhuset (laden) samt borde og bænke vil det blive til uvurderlig glæde for rigtig mange mennesker i tidens løb. Og et populært stoppested for disse busser.

Og Alken borgere og andre vandrefugle kan stadig færdes der uhindret. Og så såmænd også have en lille jolle liggende. Jeg går ud fra at fredningen stadig forhindrer anlæggelse af en regulær bådebro.
Der er i hvert fald lavet regler om det.

Men f.eks. nærmest pumpehuset kan der udmærket laves plads til at kunne hive både helt op på land, hvor de såmænd også sagtens kan ligge om vinteren. Et lille spil behøver heller ikke at skæmme naturen der.

Det kan faktisk blive til det jeg har kaldt stedet i mange år: Et lille hjørne af paradis.

Ja det var så bare lige min mening. Jeg håber det også giver andre lidt mening.

m.v.h.

Rudolf Foustad